

Inici

Butlletí EdL

Informa't de les nostres últimes notícies!

Correu electrònic *

La vostra adreça de correu electrònic

Subscriu-t'hi

Notícies

Modificacions de les bases. Publicades 12/6/2020

[Subvencions per a despeses estructurals d'entitats afectades pel cessament de l'activitat cultural a causa de l'estat d'alarma amb motiu de la COVID 19](#)

Termini de sol·licitud: del 25 de maig al 30 d'octubre del 2020.

[Subvenció per a les despeses de funcionament d'empreses i entitats culturals durant la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19](#)

El termini per sol·licitar la subvenció és el 3 al 29 de juny del 2020, ambdós inclosos



Arxius mensuals

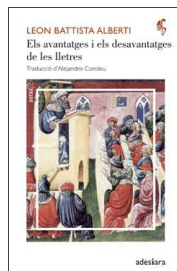
juny 2020 (8)
maig 2020 (13)
abril 2020 (11)
març 2020 (13)
febrer 2020 (12)

(Pàgina 1)

»

«Té cultura... I a mi, què?»

nuvibo - dv., 19/07/2019 - 08:17



Alberti, Leon Battista. *Els avantatges i els desavantatges de les lletres*. Trad., Alejandro Coroleu. Martorell: Adesiara, 2018.

185 p. (Aetas; 33). Títol original, *De commodis litterarum atque incommodis*. Edició bilingüe llatí-català. ISBN 978-84-16948-25-3. 14 €.

«Nouit litteras, quid ad me?» (p. 144), és a dir, «Coneix les lletres; i què?» o, en un sentit més ampli: «Té cultura... I a mi, què?». Amb aquesta frase queda resumida de manera sintètica tota la problemàtica que planteja l'humanista i arquitecte italià Leon Battista Alberti (1404-1472): ¿té sentit

dedicar-se als estudis humanístics si, segons sembla, no permeten de guanyar diners i, a més, són menyspreats per la immensa majoria de la gent?

Aquest nostre debat contemporani sobre la utilitat de la cultura i sobre si els fills han de «perdre» el temps estudiant un grau de l'àrea de les humanitats ja era ben present en la societat italiana renaixentista del segle XV. Alberti escriu un opuscle en què confessa amb cruïesa i absoluta sinceritat i realisme la multitud de desavantatges que ocasiona el fet d'estudiar lletres, però també en remarca amb convicció i fermesa els pocs avantatges: la *quantitat* de guanys és minsa (gairebé inexistent); ara bé, la *qualitat* d'aquests pocs guanys és extraordinària.

En les pàgines 59-65, 83-87 i 105-107, el lector pot llegir corprès un bon reguitzell de preteses tribulacions i amargors a què s'enfronten tant l'estudiós (*studiosus*) com l'amant de les lletres (*litteratus*): solitud, abstinència de plaers, privació de diversió, renúncia a converses buides, lectura i meditació freqüents, angoixes de l'esperit, manca de popularitat, menyspreu i pobresa. «L'ansietat provocada pels estudis», escriu l'humanista italià, «és permanent, infinita i constant» (p. 65), i «mentre es dediquen a aquesta activitat, hauran de gastar molts més diners dels que mai podran recuperar [...] no esperis enriquir-te» (p. 83, 85). Endemés, «entre la pleballeja val més la maldat que la virtut, valen més l'engany, l'estupidesa i la insolència que la bondat i la modèstia: si els homes de lletres no mereixen l'aprovació de la gent, romandran sempre pobres» (p. 105). Per tot plegat, Alberti afirma: «L'estudiós és una cosa molt embrollada [...] mai o gairebé mai no gaudeix del repòs del cos o de l'ànima» (p. 65).

Qui es dedica a la cultura, al coneixement i al conreu de la seva ànima patirà: la seva salut serà «feble; la seva vida, fràgil; i la seva edat, molt breu» (p. 97); i com més coneixement i consciència tindrà de les coses i del món, més s'adonarà de la inabastabilitat i la incommensurabilitat de tot plegat. Aquesta persona esdevindrà *pertriosa*, és a dir, «molt embolicada», «plena de problemes», «molt complicada». ¿Val la pena, doncs, turmentar-se d'aquesta manera? ¿No és aquesta una conducta gairebé malaltissa que camina vers l'aïllament, la depressió i el suïcidi? ¿És possible, doncs, que l'Humanisme sigui inhumà? Resposta: no, en absolut. No obstant això, ¿hi ha, en l'Humanisme, una invitació a morir-se? Resposta: sí, sense cap mena de dubte. L'Humanisme i els humanistes conviden a eliminar les «malalties de l'esperit (*animi morbi*)» (p. 133): els vicis, les baixes passions, l'avarícia, la cobdícia, l'enveja, la calúmia; i a no malmetre la vida en «coses fútils i caduques» (p. 171).

La vida dedicada a l'estudi implica moltes privacions i una injusta manca de reconeixement, però aporta quelcom que cap altra activitat pot proporcionar: la saviesa (*sapientia*). «Ah; i què?», es preguntarà més d'un i més d'una. «¿Què en faig jo, de la saviesa? ¿Quants punts em dona a les oposicions de funcionari? ¿Em serveix per lligar millor? ¿M'ajudarà a aconseguir una hipoteca més barata per al pis? ¿Farà augmentar la productivitat de l'empresa?» La saviesa no té per objectiu fer-te més destre per aconseguir les coses materials d'aquest món, ans permetre que coneguis les coses tal com són i, algun dia, puguis enlairar-te i transcendir aquesta xarxa tan empantanegada i, a voltes, tan putrefacta que és la societat humana.

«Allò que s'obté amb les bones lletres —la modèstia, la magnanimitat, la virtut i la saviesa

ISSN 2696-4201

Cerca en aquest blog

Traductor automàtic



Select Language

Matèries

llibreries especialitzades(25)
llibreries(87) inauguració(30)
Gremi de LlibreTERS de Catalunya(20) Escola de Llibreria(60) Barcelona(27)
més etiquetes

—», escriu Alberti, «impedeix que l'ànima lliure, dedicada amb esperança i afany a coses importants, es deixi enredar pels guanys i per qüestions trivials; la mateixa saviesa i la mateixa virtut no permeten que una ment recta es rebaixi entre qüestions efímeres» (p. 71). Els amants de les lletres, els estudiosos, els filòsofs; són precisament aquests els qui els governants i el comú de la gent haurien d'escoltar i de tenir en la més alta consideració, perquè «amb els seus estudis aporten avantatges immensos als seus països i a tots els ciutadans, tant als més miserables com als més afortunats» (p. 143). I és que ells conserven i transmeten el valuosíssim llegat literari, filosòfic, social, polític i científic dels nostres avantpassats; un llegat en el qual podem cercar consell i aprendre per tal d'«alliberar-nos dels errors» i «obtenir la veritat i la senzillesa, dues coses que són el fonament i el puntal per a una vida pròspera i feliç» (p. 171).

He de ser sincer. Aquest llibre de Leon Battista Alberti adreçat al seu germà Carlo és una confessió lúcida que m'interpel·la, ens interpel·la de manera *massa* directa. Confirma amb sis-cents anys d'antelació el que tal volta ja és una constant permanent del gènere humà: la majoria d'homes i de dones se sent còmode i té per objectiu vital perpetuar l'estat de guerra i la lluita estúpida i fratricida entre ells, entre elles, entre els altres i, en fi, entre tots i tothom. Un reduït nombre de persones sensibles i cultivades malda (almenys des de fa tres mil anys) per fer entendre que ni el diner ni el domini ni l'explotació ni l'abús no són el fi últim de l'existència. Però tant la multitud com els governants responen amb absolut menyspreu i una rialla escandalosa. Tant se val el sistema econòmic (capitalisme, socialisme, comunisme), tant se val el sistema polític (monarquia, oligarquia, democràcia, dictadura), perquè la ment i el cor humans estant malalts. I així, després de nodrir i engrèixar la malaltia any rere any, hem arribat a l'escena postmoderna que és motiu d'orgull i satisfacció de la nostra civilització. Finalment, alguns alumnes pertorbats (encara haurien de ser-ne més), excel·lents productes del seu temps, ja claven ganivetades als professors! En efecte, en la nostra societat de la (des)informació, cal matar les lletres, els estudiosos i la cultura que fa pensar i allibera.

«Els homes més preats», afirma el polifacètic artista Alberti, «no han d'aspirar a cap altra cosa que no sigui la saviesa i la virtut, i no han de témer ni rebutjar res llevat de la ignorància i el vici» (p. 179). Avui, estimat Alberti, les persones més preades són les que, ben al contrari, no aspiren a cap altra cosa que no sigui la ignorància i el vici, i no temen res llevat de la saviesa i la virtut. Malgrat que l'humanista italià s'adreça a, i critica la societat italiana del segle XV, el lector hi veurà reflectides les xacres de la nostra societat contemporània. No hi ha res més tràgic i esfereïdor que llegir un llibre escrit fa cinc-cents, sis-cents o dos mil anys i adonar-se, esbalaït, que l'autor sembla estar descrivint l'ésser humà de l'any dos mil dinou.

Joan Tello i Brugal
Doctorand en Filosofia Contemporània i Estudis Clàssics
joantello.blogspot.com



tipus document
[llibres](#)

[Butlletí](#)

Afegeix un nou comentari

El vostre nom

Comment *

[Sobre els formats de text](#)

Les adreces web i de correu electrònic es transformen en enllaços automàticament.
Etiquetes HTML permeses: `<a href hreflang>` `` `` `<cite>` `<blockquote cite>` `<code>` `<ul type>` `<ol start type>` `` `<dl>` `<dt>` `<dd>`
Les línies i paràgrafs es trenquen automàticament.

Assumpte

Segueix-nos també a:



[Contacte](#)

